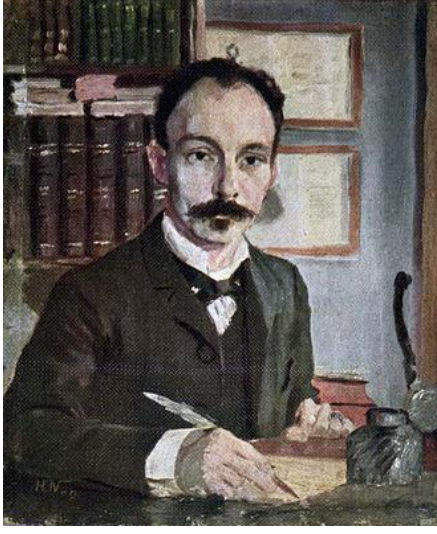

JOSÉ MARTÍ'den bir yır: “ARKADAŞLIK”

1853'te Küba'da Havana'da doğan **José Martí**, henüz 17 yaşındayken sömürge yönetimine

muhalif eylemleri nedeniyle İspanya'ya sürgün edildi. İspanya'da yaşadığı dönemde, Küba'da siyasi hükümlülerin uğradığı eziyetleri anlatan bir broşür yayınladı. Zaragoza Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra başkent Meksika'ya (*Mexico city*) gidip orada edebiyat çalışmalarına başladı. Bağımsızlık savaşçısı olarak Askerî darbenin oluşturduğu rejime karşı çıktığı için bu ülkeden ayrılmak zorunda kalan Martí, oradan Guatemala'ya geçti, ancak hükümetin baskısı nedeniyle burada da barınamadı. 1878'de hükümetin çıkardığı genel aftan yararlanarak Küba'ya dönmüşse de, *İspanyol koloni yönetimine* karşı sürdürdüğü savaşım nedeniyle yeniden sürgüne gönderildi. Önce İspanya'ya daha sonra da ABD'ye gitti, New York'ta bir yıl yaşadıkdan sonra Venezuela'ya geçti. Venezuela'ya yerleşip kalmayı umuyordu ama, buradaki

diktatörlük rejimiyle de geçinemiyerek yeniden ABD'ye döndü. 1895 yılında da Küba'da başlatmayı düşündüğü Bağımsızlık Savaşı için ABD'yi terk etti. Küba'nın ABD'ne bağlanmasına da karşı çıktı. 1892'de Küba Özgürlük Partisi'ni kurdu. ABD emperyalizmine karşı tüm Güney Amerika'yı birleştirmek için savaştı. 1895'te Küba'nın özgürlüğü için Küba'ya çıkartma yaptı. 11 Nisan 1895'te José Martí, aralarında Generalísimo Máximo Gómez y Báez'in de bulunduğu, sürgündeki muhalifler kümesinden oluşan bir güçle Küba'ya ulaştı. Başarısızlıkla sonuçlanan isyanın ilk çarpışmalarından birinde, 19 Mayıs 1895'te *Dos Rios* savaşında girdiği bir çatışmada yaşamını yitirdi. Mezarı *Santiago de Cuba* kentindeki *Santa Efigenia* mezarlığındadır.

İspanyol askerlerince vurularak öldüğünde 42 yaşındaydı.

AMISTAD

Si dicen que del joyero
Tome la joya mejor,
Tomo a un amigo sincero
Y pongo a un lado el amor...

yazan: **JOSÉ MARTÍ**

ARKADAŞLIK

Derlerse ki kuyumcudan
Al en iyi mücevheri,
Üstündür bence her aşktan
Arkadaşlığın değeri...

çeviren: **A.Cengiz BÜKER**

José Martí yaşamını, Küba'da İspanyol koloni yönetimini sona erdirilmesi ve Küba'nın ABD dâhil başka ülkelerin egemenliği altına girmemesi için savaşıma adanmıştır. Yapıtlarında bütün despot yönetim düzenlerini ve insan haklarına karşı uygulamaları kınamıştır. Yazıları demokratik gelişmeye yol göstericidir. Anılası yırları olarak: LA NIÑA DE GUATEMALA (Guatemalalı Kız), QUÉ IMPORTA QUE TU PUÑAL (Neye Yarar Senin Hançerin), COPA CON ALAS (Uçan Kadeh), DOS PATRIAS (İki Yurt), CULTIVO UNA ROSA BLANCA (Ak Gül Ekerim Toprağa), ÁRBOL DE MI ALMA (Gönlümün Ağacı), A EMMA (Emma'ya), CON LA PRIMAVERA (Baharla), YO SOY UN HOMBRE SINCERO

(İçtenlikli Adamım Ben), MI REYECILLO (Küçük Kıralım), HIJO DE MI ALMA
(Gönlümün Oğlu) ...